

Sygnatura akt I ACa 29/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Sędzia Artur Kowalewski (przewodniczący)

Sędzia Tomasz Żelazowski

Sędzia Leon Miroszewski (spr.)

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Karolina Ernest

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2019 w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą

w C.

przeciwko Skarbowi Państwa – Sąd Okręgowy w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 15 listopada 2018 roku, sygnatura akt I C 878/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 8.100,00 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Tomasz Żelazowski Artur Kowalewski Leon Miroszewski

Sygnatura akt I ACa 29/19

UZASADNIENIE

Powódka (...) sp. z o. o. pozwem o zapłatę w postępowaniu upominawczym wniosła o zasądzenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym na jej rzecz od pozwanego Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w S. kwoty 624.927,62 zł tytułem odszkodowania za szkodę poniesioną przez powódkę w skutek działań i zaniechań pozwanego wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 596.301,06 zł za okres od dnia 21 lipca 2013 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 28.626,56 zł za okres od dnia 20 sierpnia 2015 r. do dnia zapłaty. Nadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania.

Pozwany Skarb Państwa, reprezentowany przez Sąd Okręgowy w S., a zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, wniósł w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

Wyrokiem z dnia 31 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie, w sprawie I C 978/16, oddalił powództwo oraz zasądził od powódki (...) Sp. z o. o. w C. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 14.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Na skutek apelacji powódki tutejszy Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 30 maja 2018 roku, sygnatura akt I ACa 838/17, uchylił wymieniony wyżej wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny uznał, że nie została rozpoznana całość argumentacji powodowej spółki, wyrażonej w pozwie, jak również nie została rozpoznana całość zarzutów pozwanego, skierowanych przeciwko żądaniu pozwu, nie jest natomiast dokonanie po raz pierwszy takiej oceny przez sąd odwoławczy. W zaleceniach do ponownego rozpoznania sprawy Sąd Apelacyjny wskazał na potrzebę ponownej oceny materiału dowodowego oraz poczynienia ustalenia faktycznych w celu oceny co do istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem przez statio fisci Skarbu Państwa orzeczeń, z którymi powód wiąże odpowiedzialność odszkodowawczą w kontekście prowadzonego przeciwko powódce postępowania egzekucyjnego, z uwzględnieniem całokształtu podejmowanych przez nią działań, mających na celu zapobiegnięcie skutecznemu wyegzekwowaniu zasądzonej nakazem zapłaty należności, a także odniesieniem się do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przyczynienia się powódki do powstania szkody. Chodziło o ocenę podejmowanych przez powodową spółkę czynności w ramach postępowania egzekucyjnego, ich terminowości oraz możliwości odzyskania nienależnie pobranych środków), w kontekście ostatecznego oddalenia powództwa spółki (...) przeciwko powódce, a następnie uwzględnienia powództwa skierowanego przez powódkę przeciwko (...) sp. z o.o. i bezskuteczności egzekucji.

Po tymże ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Szczecinie, wyrokiem z dnia 15 listopada 2018 roku, zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 624.927,62 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 sierpnia 2015 roku. W orzeczeniu o kosztach obciążył nimi pozwanego w 100 procentach, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Powyższy wyrok oparł na ustaleniach faktycznych, w których najpierw wskazał na datę rejestracji zmiany firmy powodowej spółki, jej siedziby i adresu, opierając się na treści postanowienia Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 17 maja 2012 roku w sprawie (...). Dalej stwierdził, że pozwem z dnia 31 maja 2012 r. (...) sp. z o. o. w S. wszczęła postępowanie przeciwko powodowej spółce o zapłatę kwoty 513.547,00 złotych, a sprawa rozpoznawana była przez Sąd Okręgowy w S. w postępowaniu upominawczym pod sygnaturą VIII GNc 495/12. W pozwie tym dane powódki było podane według stanu sprzed wskazanej wyżej zmiany, natomiast do pozwu został dołączony aktualny odpis z KRS, z którego powyższe zmienione dane wynikały, przy czym dokument ten nie został wymieniony w liście załączników.

Dalej Sąd I instancji ustalił, że nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 21 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy w sprawie o sygnaturze akt VIII GNc 495/12 nakazał aby powódka w niniejszej sprawie (oznaczona poprzednim brzmieniem firmy) zapłaciła na rzecz (...) sp. z o. o. w S. kwotę 513.547 zł z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 12 maja 2012 r. oraz kwotę 6.495,76 zł tytułem kosztów procesu w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu albo wniosła w tymże terminie sprzeciw. Sąd ten zarządził doręczenie tego nakazu na adres wskazany w pozwie, z oznaczeniem adresata zgodnie z poprzednim brzmieniem firmy. Przesyłka z nakazem zapłaty nie została podjęta mimo awizowania i jako taka była zwracana do Sądu. Próba doręczenia podejmowana była trzykrotnie, za każdym razem z takim samym efektem. Pierwszy raz przesyłka była awizowana w dniu 25 marca 2013 r., zawiadomienie powtórne przekazano do doręczenia w dniu 3 kwietnia 2013 r. Przesyłkę uznano za skutecznie doręczoną z dniem 10 kwietnia 2013 roku. Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2013 r. Referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Szczecinie Wydziale VIII Gospodarczym zaopatrzył wymieniony nakaz w klauzulę wykonalności, na skutek czego (...) sp. z o. o. w S. skierowała sprawę do postępowania egzekucyjnego. Pismem z dnia 15 maja 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie zawiadomił powódkę o wszczęciu egzekucji w sprawie o sygn. akt Km 664/13 jak również o zajęciu rachunku bankowego i zakazie wypłat. Jednocześnie Komornik Sądowy zażądał udzielenia przez powódkę wyjaśnień niezbędnych do prowadzenia egzekucji zgodnie z wnioskiem wierzyciela. Przesyłki zawierające powyższe pismo zostały wysłane przez

Komornika Sądowego w dniu 28 maja 2013 r., a doręczone powódce w dniu 31 maja 2013 r. W ramach postępowania egzekucyjnego i zajęć rachunków bankowych powódki Komornik Sądowy pobrał z nich łącznie kwotę 1.218.424,59 zł. Pierwsze zajęcie rachunku powódki miało miejsce w dniu 29 maja 2013 r. Z uwagi na okoliczność, że łączna kwota pobrań przenosiła określoną przez komornika wysokość należności głównej, kosztów i opłat, po interwencji powódki komornik zwrócił łącznie 622.123,53 zł. Pozostała pobrana od powódki kwota 596.301,06 zł została przez komornika w większości przekazana na rachunek bankowy wskazany przez (...) sp. z o. o. w S., a w pozostałej części przeznaczona na pokrycie kosztów postępowania egzekucyjnego.

Sąd Okręgowy ustalił również, że w dniu 5 czerwca 2013 r. powódka złożyła skargę na postanowienie referendarza sądowego w przedmiocie nadania nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności zajmując dalsze stanowisko w tej kwestii w pismach z dnia 7 i 17 czerwca 2013 roku. Postanowieniem Sądu, który wydał wskazany wyżej nakaz zapłaty, z dnia 6 czerwca 2013 r. postępowanie egzekucyjne zostało wstrzymane. Postanowienie to zostało powódce doręczone w dniu 7 czerwca 2013 r. wraz z nakazem zapłaty i odpisem pozwu. W dniu 21 czerwca 2013 r. powódka wniosła sprzeciw od wymienionego nakazu zapłaty. Na skutek skargi na wzmiankowane orzeczenie referendarza w sprawie klauzuli wykonalności wniosek o nadanie tej klauzuli został oddalony postanowieniem z dnia 26 czerwca 2013 roku. Z kolei postanowienie z dnia 27 czerwca 2013 r. tego samego Sądu sprawa została przekazana Sądowi Okręgowemu w Toruniu jako właściwemu miejscowo. Po rozpoznaniu przez tamten Sąd sprawy z pozwu (...) sp. z o. o. w S. przeciwko powódce, w której wcześniej wydany został nakaz zapłaty wskazany wyżej, powództwo zostało oddalone wyrokiem z dnia 8 października 2013 roku. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 30 października 2013 roku.

Co do dalszych czynności powódki Sąd I instancji ustalił, że powódka wniosła w dniu 1 lipca 2013 roku pozew przeciwko (...) sp. z o. o. w S., domagając się zwrotu bezpodstawnie pobranej od niej kwoty 596.301,06 zł oraz zabezpieczenia ww. roszczenia. Postanowieniem z dnia 8 lipca 2013 r. udzielono żądanego zabezpieczenia, toteż w dniu 9 lipca 2013 roku powódka złożyła wniosek do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy J. G. o wykonanie tego postanowienia. Postępowanie zabezpieczające okazało się bezskuteczne, co zostało stwierdzone postanowieniem z dnia 15 lipca 2013 roku. Powództwo zostało uwzględnione nakazem zapłaty z dnia 26 lipca 2013 roku. Powódka wszczęła postępowanie egzekucyjne na podstawie nakazu zapłaty z dnia 26 lipca 2013 r. jednak okazało się ono bezskuteczne. W sprawie tej powódka poniosła koszty: opłatę od pozwu w kwocie 7.454 zł, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, 8.928,80 zł tytułem kosztów obsługi prawnej, 11.927 zł tytułem opłaty od wniosku o wykonanie udzielonego zabezpieczenia, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w sprawie o wykonanie udzielonego zabezpieczenia, 50 zł zaliczki na wydatki w sprawie z wniosku o wykonanie udzielonego zabezpieczenia, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa złożonego wraz z wnioskiem o wszczęcie egzekucji oraz koszty postępowania egzekucyjnego 215,76 zł. Postanowieniem z dnia 26 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w Toruniu przyznał powódce koszty postępowania zabezpieczającego.

Sąd Okręgowy ustalił również, że powódka złożyła pozwanemu propozycję ugody wnioskiem o zawiązanie do próby ugodowej doręczonym pozwanemu w dniu 19 sierpnia 2015 r. Pozwany nie wykazał gotowości do zawarcia ugody w jakimkolwiek kształcie.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał powództwo za zasadne. Stwierdził, że bezprawność w działaniu wskazanego statio fisci polegała na wydaniu nakazu zapłaty przeciwko spółce (...) i nadaniu klauzuli wykonalności w sytuacji, gdy ta spółka jeszcze przed wniesieniem pozwu zmieniła nazwę na (...) sp. z o. o. w C., a zmiana została wskazana w dołączonym do pozwu odpisie z Krajowego Rejestru Sądowego. Uznał, że sąd rozpoznający ten pozew powinien zapoznać się z dołączonym odpisem z Krajowego Rejestru Sądowego, z którego wynikały nowe dane pozwanego – powódki w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy przywołał art. 417 k.c. i stwierdził, że do oceny dochodzonego przez powódkę roszczenia ma zastosowanie ten przepis, a nie oraz art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. regulujący odpowiedzialność deliktową Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną między innymi przez wydanie prawomocnego orzeczenia sądowego. Wskazał, że źródłem odpowiedzialności pozwanego jest wydanie nieprawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 21 stycznia 2013 r. przez Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt VIII GNc 495/12,

a w związku z tym co do zasady nie wchodzi w tej sprawie w rachubę szczególne przesłanki tej odpowiedzialności przewidziane w art. 417⁽¹⁾ k.c., zwłaszcza wymóg uzyskania w odrębnym postępowaniu orzeczenia stwierdzającego niezgodność powyższego postanowienia z prawem.

Sąd I instancji zauważył, że nie każde orzeczenie uchylone w toku instancji może być uznane za niezgodne z prawem (w dziedzinie prawa cywilnego za bezprawne) i tym samym rodzące odpowiedzialność odszkodowawczą. Wskazał, że kategoria „bezprawności judykacyjnej” z art. 417¹ § 2 k.c. jest niewątpliwie węższa od bezprawności z art. 417 § 1 k.c., która obejmuje każdą obiektywną sprzeczność działania bądź zaniechania władzy publicznej z przepisami prawa. W tym kontekście jedynie posiłkowo wziąć można pod uwagę okoliczności wpływające na odpowiedzialność deliktową Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną wskutek wydania prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, przyjmując, że przesłanką tej odpowiedzialności jest obiektywna niezgodność orzeczenia z prawem materialnym, regulującym treść stosunku prawnego między stronami, stanowiącego przedmiot tego orzeczenia. Sąd Okręgowy stwierdził, że zasady odpowiedzialności na podstawie art. 417¹ § 2 k.c. oraz powiązanego z nim art. 424¹ k.p.c. nie mogą zostać bezpośrednio przyjęte w niniejszej sprawie, gdyż przepisy te nie mają w niej zastosowania, niemniej uznał, że powinny one zostać odpowiednio uwzględnione przy ocenie przesłanek odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną wskutek wydania nieprawomocnego orzeczenia w oparciu o przepis art. 417 § 1 k.c. Przemawia za tym zbliżony charakter takiej odpowiedzialności, wobec czego jej podstawy i zakres generalnie nie powinny być surowsze niż odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną w wyniku wydania prawomocnego orzeczenia. Zdaniem tego Sądu nie ma uzasadnionych podstaw do takiej wykładni art. 417 § 1 k.c., która łączyłaby odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną w wyniku niezgodnego z prawem zachowania lub zaniechania jedynie do wypadków, w których niezgodność z prawem ma charakter rażący.

Rozstrzygając, czy kwestionowane przez powódkę orzeczenie w postaci nakazu zapłaty wydane zostało z naruszeniem prawa oraz czy naruszenie to można uznać za istotne Sąd Okręgowy stwierdził, że analiza zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, w szczególności dokumentów w aktach postępowania oraz ich ocena prawna pozwala na odpowiedź twierdzącą. Jego zdaniem przesądził to sąd odwoławczy wydając w niniejszej sprawie wyrok o charakterze kasatoryjnym. Wskazał, że zgodnie z art. 133 § 2a k.p.c. pisma procesowe dla przedsiębiorców i wspólników spółek handlowych, wpisanych do rejestru sądowego albo Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), doręcza się na adres udostępniany w rejestrze albo CEIDG, chyba że strona wskazała inny adres dla doręczeń. Jeżeli ostatni udostępniony adres został wykreślony jako niezgodny z rzeczywistym stanem rzeczy i nie zgłoszono wniosku o wpis nowego adresu, który podlegałby udostępnieniu, adres wykreślony jest uważany za adres udostępniony w rejestrze albo CEIDG. Obowiązek oznaczenia miejsca zamieszkania lub siedziby stron będących przedsiębiorcami wpisanymi do rejestru sądowego oznacza powinność wskazania adresu podanego w rejestrze. Jedynie sam przedsiębiorca ma prawo podać inny adres dla doręczeń. Jeśli tego nie uczyni, to nakaz płynący z art. 133 § 2a k.p.c. odnośnie do doręczania pod adresem podanym w rejestrze obliguje sąd do przestrzegania takiego sposobu doręczania. Jak stwierdził Sąd I instancji sąd wydający nakaz zapłaty z dnia 21 stycznia 2013 roku doręczył ten nakaz na adres wskazany w pozwie i jakkolwiek sąd ten nie miał obowiązku weryfikacji prawidłowości wskazanego adresu na etapie formalnego badania pozwu to taka powinność istniała, wobec brzmienia art. 133 § 2a k.p.c., w momencie doręczenia nakazania zapłaty. W dniu 17 maja 2012 r. uległy zmianie dane powodowej spółki, tj. jej siedziba i adres, a stosowne dane ujawnione zostały w rejestrze przedsiębiorców, toteż sąd powinien dokonać doręczenia nakazu zapłaty kierując go na adres (...) sp. z o. o. z siedzibą w C., (...), (...)-(...) C., czego nie uczynił. Nie zbadał też i nie wyjaśnił czy korespondencja sądowa kierowana jest na prawidłowy adres. Zdaniem Sądu I instancji nie ulega wątpliwości, że sposób doręczania przesyłki zawierającej nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym był wadliwy, doszło więc do naruszenia art. 133 § 2a k.p.c., czyli przepisu jednoznacznego i nie budzącego wątpliwości w zakresie jego interpretacji. Nieprawidłowość ta miała konsekwencje w dalszych czynnościach sądu, doszło bowiem do uprawomocnienia nakazu zapłaty i nadaniu mu klauzuli wykonalności, co następnie umożliwiło wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Zaistniała więc bezprawność judykacyjna aktualizująca odpowiedzialność odszkodowawczą.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy skonstatował, że spełniona została pierwsza przesłanka z art. 417 § 1 k.c. w postaci niezgodnego z prawem zachowania władzy publicznej. Przechodząc do zagadnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem przez sąd orzeczeń, z którymi powódka wiąże odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa w kontekście prowadzonego przeciwko powódce postępowania egzekucyjnego Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na art. 361 § 1 k.p.c. wskazując, że przytoczony przepis wyraża zasadę przyczynowości, ograniczonej jednak do przypadków normalnego związku przyczynowego (normalne następstwa). Wskazał, że rozwiązanie to jest przejawem przyjętej na gruncie ustawodawstwa polskiego koncepcji związku łączącego szkodę i jej rozmiar ze zdarzeniem, z którym ustawa wiąże obowiązek odszkodowawczy.

Odnosząc się w tym aspekcie do stanowisk stron Sąd Okręgowy uznał, że całkowicie nieuzasadnione są twierdzenia pozwanego Skarbu Państwa, że bezpośrednią przyczyną powstania ewentualnej szkody były czynności podejmowane przez (...) sp. z o.o. w S.. Według tego Sądu wskazana spółka inicjując postępowanie egzekucyjne, w następstwie którego uzyskała określone środki finansowe, korzystała jedynie z przysługujących jej uprawnień mających źródło, jak pierwotnie sądzono, w prawidłowym tytule wykonawczym. Gdyby jednak nie doszło do wadliwości w doręczeniu przez sąd nakazu zapłaty spółka ta nie mogłaby przeprowadzić skutecznej egzekucji. To właśnie skutkiem błędnego stwierdzenia uprawnomocnienia się wadliwie doręzonego nakazu zapłaty było wszczęcie i prowadzenie w stosunku do powódki egzekucji, która doprowadziła do szkody w postaci uszczuplenia jej majątku. Do wszczęcia postępowania egzekucyjnego nie doszłoby zaś gdyby sąd prawidłowo doręczył nakaz zapłaty umożliwiając powódce jego zakwestionowanie w postępowaniu upominawczym. Między tymi zdarzeniami zachodzi więc niewątpliwie adekwatny związek przyczynowy, gdyż przyczyna w postaci bezprawnego działania sądu wywołała skutek w postaci wszczęcia egzekucji wobec powódki i uszczuplenia jej majątku.

Wobec podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przyczynienia się do powstania szkody Sąd Okręgowy wskazał, że istotna jest okoliczność, czy strona powodowa nie mogła zapobiec jej powstaniu lub rozmiarom przy pomocy przysługujących jej środków prawnych. W tej kwestii przyjął, że powódka skorzystała z wszelkich przewidzianych prawem środków, by zapobiec egzekucji prowadzonej przeciwko niej na podstawie spornego tytułu wykonawczego. Przesyłki zawierające informacje o wszczęciu egzekucji w sprawie o sygn. akt Km 664/13 jak również o zajęciu rachunku bankowego i zakazie wypłat zostało doręczone powódce w dniu 31 maja 2013 roku, w związku z powyższym powódka w dniu 5 czerwca 2013 roku, a więc w ustawowym terminie, złożyła skargę na postanowienie referendarza sądowego w przedmiocie nadania nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności, zajmując dalsze stanowisko w tej kwestii w pismach z dnia 7 i 17 czerwca 2013 roku. Te, a także kolejne działania powódki Sąd Okręgowy uznał za prawidłowe. Toteż za bezzasadne Sąd ten uznał twierdzenie pozwanego, że powódka pozostawała bierna pomimo zajęcia komorniczego. Praktycznie od razu podjęła ona działania mające na celu zakwestionowanie wydanego w sprawie nakazu zapłaty. Z drugiej strony po prawomocnym oddaleniu skierowanego wobec niej powództwa wystąpiła na drogą sądową w celu odzyskania wyegzekwowanej kwoty.

Sąd ten wyraźnie zaznaczył, że to nie zaniechanie powódki spowodowało, że komornik wypłacił środki pieniężne na rzecz (...) sp. z o. o. w S.. Do tej sytuacji doprowadziło działanie sądu, w konsekwencji którego zainicjowano postępowanie egzekucyjne zakończone zajęciem środków powódki. To czy powódka podjęła czynności w celu zaskarżenia postanowienia komornika sądowego o zakończeniu postępowania zabezpieczającego z dnia 15 lipca 2013 r. jak również postanowienia komornika sądowego z dnia 3 stycznia 2014 r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego wskutek stwierdzenia bezskuteczności egzekucji jest zdaniem Sądu Okręgowego nieistotne, jeśli chodzi o powstanie szkody.

Odnosząc się do zarzutu pozwanego, że powódka miała możliwość dochodzenia roszczeń przeciwko członkom zarządu (...) sp. z o. o. w S. na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. Sąd Okręgowy stwierdził, że istniało duże prawdopodobieństwo, że wspólnicy wymienionej spółki również są niewypłacalni, skoro niewypłacalna jest sama spółka, wobec czego nie ma pewności, że wskutek powyższych ewentualnych działań powódki doszłoby do zmniejszenia szkody tj. wyegzekwowania choćby części kwoty. Ponadto zdaniem Sądu Okręgowego trudno zarzucać powódce, że nie

zdecydowała się wydatkować kolejnych środków na proces sądowy, być może wieloletni, który mógłby ostatecznie nie doprowadzić do zaspokojenia jej roszczeń.

Co do momentu powstania szkody Sąd I instancji stwierdził, że poza wszelką wątpliwością szkoda w niniejszej sprawie powstała w momencie dokonania zajęcia przez komornika. Wszelkie późniejsze działania powódki miały na celu przywrócenie stanu zgodnego z prawem, nie mogły one jednak już powstrzymać faktu zaistnienia szkody. Wskazał Sąd Okręgowy, że do momentu powzięcia informacji o zajęciu komorniczym powódka nie miała wiedzy o toczącym się wobec niej postępowaniu sądowym wobec czego nie mogła podjąć się ochrony swoich praw, tym samym w żaden sposób nie była w stanie zapobiec powstaniu szkody.

Konkludując Sąd Okręgowy stwierdził, że powódka w żaden sposób przyczyniła się do powstania szkody w jej majątku. Wobec wadliwego doręczenia nakazu zapłaty przez sąd nie wiedziała o toczącym się postępowaniu sądowym, które doprowadziło w konsekwencji do wszczęcia postępowania egzekucyjnego zakończonym zajęciem. Nie mogła więc do momentu powzięcia informacji od komornika sądowego powziąć żadnych czynności w celu powstrzymania toczącego się wobec niej postępowania. Dopiero w chwili gdy powódka miała już wiedzę o tym, że jej środki zostały zajęte a więc o tym, że powstała szkoda, mogła podjąć pewne czynności, których celem nie było jednak powstrzymanie jej zaistnienia a jedynie usunięcie z obrotu prawnego wadliwie doręczonego orzeczenia. Środki zaskarżenia wywiedzione przez powódkę okazały się skuteczne o tyle, że ostatecznie doprowadziły do zawieszenia postępowania egzekucyjnego, oddalenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności i wniesienia skutecznego sprzeciwu od nakazu zapłaty, lecz nie uchroniły powódki przed szkodą majątkową.

W sprawie wysokości szkody Sąd Okręgowy stwierdził, że suma kwot pobranych od powódki w toku postępowania egzekucyjnego wyniosła 596.301,06 zł i stanowi szkodę wynikłą z wykonania wadliwego orzeczenia Sądu Okręgowego w Szczecinie VIII Wydziału Gospodarczego. Nadto powódka wydatkowała kwotę 28.626,56 zł w związku z postępowaniem o zwrot zajętych środków pieniężnych, jakie toczyło się przed Sądem Okręgowym w Toruniu pod sygnaturą VI GNC 303/13, na którą złożyła się kwota: 7.454,00 zł tytułem opłaty od pozwu, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa złożonego wraz z pozwem, 8.928,80 zł tytułem kosztów obsługi prawnej, 11.927 zł tytułem opłaty od wniosku o wykonanie udzielonego zabezpieczenia, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa złożonego wraz z wnioskiem o wykonanie zabezpieczenia, 50,00 zł tytułem zaliczki na wydatki w sprawie wykonania udzielonego zabezpieczenia, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa złożonego wraz z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego oraz 215,76 zł tytułem kosztów poniesionym przez powódkę w ramach postępowania egzekucyjnego. Sąd I instancji uznał poniesienie powyższych kosztów za obiektywnie usprawiedliwione, albowiem w warunkach toczącej się szybko egzekucji istniała konieczność podejmowania niezwłocznie działań przewidzianych przepisami prawa. Skorzystanie zaś pomocy profesjonalnego pełnomocnika dawało powódce większą gwarancję należytego reprezentowania jej praw. Reasumując Sąd Okręgowy przyjął, że wysokość szkody poniesionej przez powódkę w związku z bezprawnym działaniem pozwanego Skarbu Państwa wynosi 624.927,62 zł i taką kwotę zasądził od pozwanego w pkt I wyroku.

Jako podstawę prawną orzeczenia o odsetkach ustawowych Sąd Okręgowy wskazał art. 481 § 1 i 2 k.c. Przyjął, że powódka nie wykazała, aby wzywała pozwanego do zapłaty na jej rzecz kwoty dochodzonej pozwem. Wobec powyższego Sąd ten uznał, że roszczenie powódki stało się wymagalne z chwilą doręczenia pozwanemu wniosku o zawezwanie do próby ugodowej tj. 19 sierpnia 2015 roku. W tym momencie pozwany miał już pełną świadomość istnienia roszczenia powódki i mógł je zaspokoić. Oznacza to, że od dnia następnego po tej dacie pozwany jest w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia. Żądanie o zapłatę odsetek za okres wcześniejszy podlegało oddaleniu (pkt II wyroku).

W sprawie kosztów Sąd Okręgowy powołał się na przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając orzeczenie w całości. Jednocześnie, zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucił:

1. naruszenie przepisu art. 417 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że szkoda powódki nastąpiła przez dokonanie zajęcia środków na rachunku bankowym powódki przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, w sytuacji gdy zajęcie środków nie stanowiło wyprowadzenia środków z majątku powódki, a w konsekwencji nie wystąpiły przesłanki odpowiedzialności pozwanego;

2. naruszenie przepisu art. 362 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy powódka poprzez swoje obiektywnie nieprawidłowe zaniechanie doprowadziła do powstania szkody;

3. naruszenie przepisu art. 386 § 6 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie przez Sąd I instancji wskazań co do dalszego postępowania wyrażonych w uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny w Szczecinie z dnia 30 maja 2018 r. (sygn. akt I ACa 838/17) polegające na:

- pominięciu materiału dowodowego zawartego w aktach sprawy KM 664/13 dołączonych do sprawy, z których to akt dowód został dopuszczony w dniu 17 maja 2017 r., a w szczególności pisma powódki kierowanego do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 29 maja 2013 r. (doręczone w dniu 31 maja 2013 r.) karta akt KM 664/13 nr 45, z którego to dokumentu wynika, że powódka nie wykonała już wszystkich czynności które mogła wykonać, czy przyczyniła się do powstania szkody już w dniu 29 maja 2013 r. wystąpiła do tego komornika, w sytuacji gdy Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu ww. wyroku wskazał na konieczność oceny całokształtu materiału dowodowego w sprawie w szczególności w zakresie niezbędnym dla poczynienia ustaleń dotyczących przyczynienia się powódki do powstania szkody,

- dokonaniu oceny materiału dowodowego i ustaleń faktycznych pod kątem działań powódki mających na celu zapobiegnięcie wyegzekwowania środków wyłącznie pod względem terminowości podejmowanych czynności, w sytuacji gdy Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu ww. wyroku wskazał na konieczność oceny całokształtu czynności, w tym również pod względem również możliwości odzyskania nienależnie pobranych środków;

4. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c., mające wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, poprzez błędną i sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego i logiki oraz zebrany materiałem dowodowym ocenę dowodów, i w efekcie ustalenie, że:

- szkoda powódki nastąpiła przez dokonanie zajęcia środków na rachunku bankowym powódki przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, w sytuacji gdy zajęcie środków nie stanowiło wyprowadzenia środków z majątku powódki,

- powódka dowiedziała się o postępowaniu komorniczym i podmiocie prowadzącym to postępowanie dopiero w dniu 31 maja 2013 r. w sytuacji gdy z materiału dowodowego zebranego w sprawie (pismo powódki z dnia 29 maja 2013 r. k. 45 akt KM 664/17, załączniki do pozwu z dnia 5 października 2016 r. tj. pozew w sprawie VI GNc 303/13, potwierdzenie dokonanej operacji bankowej na kwotę 448280,27 zł z dnia 29.05.2013 g. 10.00.36) wynika, że powódka wiedziała, że wobec niej jest prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie postępowanie egzekucyjne o sygnaturze KM 664/13 i komornik dokonał zajęcia rachunku bankowego,

- powódka skorzystała z wszelkich dostępnych prawem środków by zapobiec egzekucji prowadzonej przeciwko niej, w sytuacji gdy z akt sprawy KM 664/13 k. 45 wynika, że powódka mając świadomość prowadzonego wobec niej postępowania nie zwróciła się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie o wstrzymanie czynności egzekucyjnych w związku z brakiem zawiadomienia o prowadzonej egzekucji, a złożyła w dniu 31 maja 2013 r. inne pismo dotyczące przesłania tytułu wykonawczego, które zostało sporządzone w dniu 29 maja 2013 r.,

- bezzasadne są twierdzenia pozwanego, iż powódka pozostawała bierna pomimo zajęcia komorniczego, w sytuacji, gdy powódka od dnia 29 maja 2013 r. do dnia 4 czerwca 2013 r. pomimo swojej wiedzy o zajęciach rachunku bankowego dokonanych w dniach 29 maja 2013 r. oraz 3 czerwca 2013 r. (co wynika min. z pisma z dnia 29 maja 2013 k. 45 akt KM 664/13, potwierdzeń operacji bankowych załączonych do pozwu) nie wykonała żadnych działań zmierzających

do przekazania zajętych środków na rzecz wierzyciela, a pierwszą czynność w tej sprawie wykonała dopiero w dniu 5 czerwca 2013 r. kierując do Sądu Okręgowego w Szczecinie wnioski o udzielenie zabezpieczenia i zażalenie na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, w wyniku którego Sąd Okręgowy już w dniu 6 czerwca 2013 r. wstrzymał wykonanie postanowienia z 30 kwietnia 2013 r. o nadaniu klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 21 stycznia 2013 r.

Uwzględniając powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej według norm przepisanych.

Powódka odpowiadając na apelację wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

W niniejszej sprawie podstawowe znaczenie ma w świetle zarzutów apelacji ocena, czy zachowanie powódki, a przede wszystkim podniesione w apelacji zaniechania, mogą być poczytane jako przyczynienie się do powstania szkody, której naprawienia powódka domagała się w niniejszym procesie. Treść zarzutów apelacji wskazuje wręcz, że zdaniem apelującego, gdyby owych zaniechań nie było, to do szkody by nie doszło.

Do tego chociażby zmierza twierdzenie i zarzut apelacji, że szkoda powstała nie wtedy, gdy doszło do zajęcia rachunków powoda przez komornika prowadzącego egzekucję przeciwko powódce na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wydanego przeciwko niej nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 21 stycznia 2013 roku, w sprawie VIII GNc 495/12, lecz dopiero gdy z zajętego rachunku komornik dokonał wypłaty na rzecz wierzyciela na podstawie tego tytułu. Odnosząc się do tego trzeba przyznać, że zdarzeniem, z którym bezpośrednio należy wiązać skutek w postaci utraty majątku przez powódkę jest pobranie środków z rachunku powódki i przelanie ich na rachunek wskazany przez wierzyciela. Sam apelujący zdaje się jednak przyznawać, że okoliczność ta nie może samoistnie determinować oceny o przyczynieniu się powódki do powstania szkody. Niezbędne jest dokonanie w tym kontekście oceny zachowania powódki po zajęciu jej rachunków przez komornika. Będzie to przedmiotem rozważań po odniesieniu się do tych zarzutów skarżącego, które skoncentrowane są na inkryminowanych naruszeniach procedury cywilnej.

W niniejszej sprawie Sąd I instancji, a także obecnie sąd odwoławczy, były związane wskazaniem Sądu Apelacyjnego wyrażonymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 maja 2018 r. (I ACa 838/17). Trzeba to rozumieć w ten sposób, że wiążące jest przyjęcie okoliczności polegających na wadliwym doręczeniu nakazu zapłaty przeciwko powódce, wydanego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Gospodarczy w sprawie VIII GNc 495/12, a następnie mimo tej wadliwości doręczenia stwierdzenie jego prawomocności i nadanie mu klauzuli wykonalności. Przyjęcie zatem odpowiedzialności na podstawie art. 417 § 1 k.c. uwzględnia kryteria, które odnoszą się do ocen wadliwości czynności sądowych w świetle art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. W tym względzie należy zaaprobować ocenę przedstawioną przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jako korespondującą z oceną prawną przedstawioną w uzasadnieniu wyroku tutejszego Sądu Apelacyjnego, po rozpoznaniu apelacji od poprzedniego wyroku Sądu I instancji w niniejszej sprawie.

Wiążąca jest tedy ocena co do wadliwości postępowania Sądu rozpoznającego sprawę VIII GNc 495/12, zaś Sąd I instancji w niniejszej sprawie oceny tej nie podważył. Trzeba zauważyć, że tej wadliwości obecnie nie kwestionuje także pozwany, który natomiast w treści apelacji podniósł zarzut pominięcia okoliczności i dowodów, które według pozwanego miałyby świadczyć, że powódka przyczyniła się do powstania szkody. Tym miało się charakteryzować naruszenie art. 486 § 6 k.p.c.

Zarzut ten nie jest słuszny. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 maja 2018 roku (I ACa 838/17) wcale nie przesądził się o przyczynieniu się powódki do powstania szkody. Wskazania tego Sądu dotyczyły konieczności badania związku przyczynowego pomiędzy powyższym uchybieniem Sądu wydającego nakaz zapłaty z dnia 21 stycznia 2013 roku a szkodą doznaną przez powoda, także poprzez ocenę całokształtu działań poczynionych przez powódkę

mających na celu zapobieżenie skutecznemu wyegzekwowaniu od niej kwoty zasądzonej wskazanym nakazem. Sąd Okręgowy dokonał w tym zakresie oceny zebranych dowodów i przeprowadził ocenę prawną. Fakt, że ocena ta różni się od oceny prezentowanej przez pozwanego, nie świadczy o naruszeniu art. 486 § 6 k.p.c.

Zauważyć należy, że wskazany zarzut strona pozwana opierała na pominięciu części materiału dowodowego, wskutek czego Sąd I instancji miał dojść do błędnych wniosków co do braku przyczynienia się powódki do powstania szkody. Tak sformułowany zarzut należałoby jednak rozpatrywać w sferze naruszeń przepisów regulujących postępowanie dowodowe, których jednak w sposób prawidłowy w apelacji pozwanego, w kontekście poddawanych obecnie ocenie twierdzeń, nie sformułowano, nie zaś opierających się o dyspozycję przepisu art. 386 § 6 k.p.c.

Następnie, celem uporządkowania sytuacji procesowej, wskazania wymaga, że ustalenia faktyczne poczynione w tej sprawie przez Sąd I instancji są prawidłowe, toteż Sąd odwoławczy podziela je i przyjmuje za własne czyniąc integralną częścią swojego stanowiska.

Pozostając przy szczegółowej ocenie zarzutów apelacji należy stwierdzić, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. co prawda obejmuje wskazanie naruszenia tego przepisu poprzez błędną i sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego i logiki oraz zebrany materiał dowodowy ocenę dowodów, jednak sformułowanie to jest jedynie hasłowe, bez wypełnienia skonkretyzowaną treścią. Pozwany nie wskazał w sposób dostateczny, których konkretnie dowodów rzeczonego zarzut dotyczy. Tym samym już tylko z tego względu jego stanowisko nie poddaje się jakiegokolwiek analizie Sądu Apelacyjnego. Nie sposób zweryfikować zarzutu, który nie został skonkretyzowany i nie został osadzony w realiach tej konkretnej sprawy, ani konkretnie odniesiony do przeprowadzonego przez sąd postępowania dowodowego.

W dalszym ciągu odnosząc się do stanowisko apelującego należy wskazać, że do przepisu art. 233 § 1 k.p.c. należy określić kryteria swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów i tylko poprzez wykazanie naruszenia tych kryteriów, a nie przez podanie własnej wersji ustaleń faktycznych, można skutecznie uzasadnić zarzut wadliwości oceny materiału dowodowego. Nieco inaczej należy postrzegać błąd w ustaleniach faktycznych, a więc jako prawne następstwo pierwotnie dokonanej oceny dowodów. Niezależnie od powyższego, wnikliwa ocena omawianego zarzutu w świetle uzasadnienia apelacji prowadzi do wniosku, że dotyczy on w rzeczywistości zastosowania przez Sąd I instancji prawa materialnego, bowiem dekodując stanowisko skarżącego w tym zakresie należy zauważyć, że nie kwestionuje on w żaden sposób dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, natomiast poprzestaje na kwestionowaniu uprawnienia Sądu do wyprowadzenia – w uwarunkowaniach przedmiotowej sprawy – wniosków inkryminowanych przez apelującego. Tak przedstawiony zarzut dotyczy fazy subsumcji materialnoprawnej do ustalonego stanu faktycznego - szkody powódki, a kwestii przyczynienia się powódki swoim działaniem bądź zaniechaniem do powstania szkody.

Przechodząc więc do pierwszej z fundamentalnych kwestii poddanej ocenie Sądu Okręgowego przy ponownym rozpoznaniu sprawy, a mianowicie czy skutek bezprawia judykacyjnego doszło do powstania szkody w majątku powódki oraz na czym ona polegała, należy wskazać, że prawidłowość konkluzji o zaistnieniu szkody nie oznacza, że sama szkoda została wskazana prawidłowo, a ściślej, że prawidłowo wskazane zostało zdarzenie, które bezpośrednio doprowadziło do jej zaistnienia. Trafnie więc skarżący zarzucił, że szkoda powódki przejawiała się nie zajęciem środków na rachunku bankowym powódki, lecz wypłatą środków pieniężnych z zajętego (zajętych) rachunku bankowego powódki.

Co prawda w świetle art. 361 § 1 k.c. można mówić o związku przyczynowo-skutkowym pomiędzy samym zajęciem rachunków bankowych a następnie wypłatą środków z nich na rzecz spółki (...), jednak bez zdarzenia wypłaty do szkody by nie doszło. Związek przyczynowy należy odnosić do następstw zbadanych w drodze testu *conditio sine qua non*. Test ten polega na przypisaniu roli przyczyny temu zdarzeniu, bez którego szkodliwy skutek by nie nastąpił, a właśnie takim zdarzeniem była ostatecznie wzmiankowana wypłata. Można też wyselekcjonowane przyczyny poddawać kolejnemu badaniu, pod kątem odpowiedniego stopnia ich wpływu na wystąpienie skutku. Wpływ ten, zgodnie z art. 361 k.c., ma być normalny i jest rozumiany, jako odpowiedni stopień prawdopodobieństwa wystąpienia

danego skutku w razie zaistnienia ocenianej przyczyny i który w zwykłym porządku rzeczy jest konsekwencją tego zdarzenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2011 r., III CSK 136/10; z dnia 11 września 2003 roku, III CKN 473/01; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2003 roku, III CZP 6/03, OSNC 2004, nr 1, poz. 4).

Istnienie związku przyczynowego, jako zjawiska obiektywnego determinowane jest określonymi okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy, które już nastąpiły, ale przy ustalaniu odpowiedzialności za zaniechanie uwzględnieniu podlegają także zdarzenia hipotetyczne. Podzielić także należy stanowisko Sądu Okręgowego, znajdujące oparcie w ugruntowanym orzecznictwie, że związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. może występować także wówczas, gdy pewne zdarzenie stworzyło warunki powstania innych zdarzeń, z których dopiero ostatecznie stało się bezpośrednią przyczyną szkody. W ocenie Sądu odwoławczego, taka sytuacja bezsprzecznie nastąpiła w rozważanej sprawie, albowiem skutek wydanego nakazu zapłaty (w warunkach uchybień proceduralnych w zakresie doręczeń), a następnie zaopatrzenia tego nakazu zapłaty w klauzulę wykonalności doszło do zajęcia rachunków bankowych powódki w postępowaniu egzekucyjnym, a następnie wypłaty zajętych środków i ich utraty.

Mając na uwadze powyższe rozróżnienie, kwestię przyczynienia się powódki do powstania szkody, a więc możliwości zastosowania w rozpoznawanej sprawie przepisu art. 362 k.c., należy odnosić do samego skutku pobrania i wypłaty środków z jej rachunku bankowego. Tytułem uwagi ogólnej wskazać należy, że w świetle tego przepisu przyczynienie się poszkodowanego ma miejsce wtedy, gdy jedną z przyczyn powstania lub powiększenia szkody jest nie tylko zachowanie sprawcy zdarzenia, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy, ale także zachowanie poszkodowanego, przy czym między zachowaniem się poszkodowanego a szkodą istnieje normalna zależność w znaczeniu art. 361 § 1 k.c. O tym zaś, czy zachowanie poszkodowanego stanowiło współprzyczynę szkody odpowiadającą cechom normalnego związku przyczynowego, decyduje ocena w konkretnych okolicznościach danej sprawy, dokonana według kryteriów obiektywnych i uwzględniająca zasady doświadczenia życiowego (por: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 1985 r., IV CR 412/85, OSP 1986/4/87 i z dnia 7 grudnia 1985 r., IV CR 398/85; z dnia 19 listopada 2009, IV CSK 241/09). Ciężar udowodnienia powyższych okoliczności – stosownie do treści art. 6 k.c. – obciążał w tym zakresie stronę pozwaną, jako wywodzącą skutki prawne ze swych twierdzeń.

W apelacji podniesiono twierdzenia wskazujące na przekonanie, że gdyby powódka dowiedziawszy się o zajęciu jej rachunków bankowych zareagowała natychmiast, a przede wszystkim właściwie, to do wypłaty z zajętych rachunków na rzecz spółki (...) by nie doszło. Istotne jest przy tym zagadnieniu jednak nie to, czy można było doprowadzić do zahamowania dalszych czynności egzekucyjnych po zajęciu rachunków powódki, lecz to, czy od powódki można było i należało oczekiwać innych działań, niż te, które podjęła, nawet gdyby to inne działania do takiego zahamowania by doprowadziły.

Na powyższe pytanie należy odpowiedzieć przecząco, to zaś oznacza, że nawet gdyby uznać, że wcześniejsze działanie powódki zahamowałyby, a przynajmniej mogłyby zahamować pobranie przez komornika środków z rachunku bankowego powódki i przekazanie ich spółce (...), to nie można obciążyć powodową spółkę przyjęciem przyczynienia się do tego pobrania i wypłaty.

Powódce nie można przypisać zwłoki w dokonaniu poszczególnych czynności po uzyskaniu wiedzy o komorniczym zajęciu jej rachunków bankowych, ani nieprawidłowego doboru podejmowanych środków. Co prawda czynności te mogły zostać dokonane wcześniej, jednakże w okolicznościach niniejszej sprawy nie można było od powódki tego wcześniejszego dokonania wymagać. Apelujący nie dostrzega zasadniczej kwestii przy ocenie powołanych przez siebie okoliczności, a mianowicie braku wiedzy powódki o jakichkolwiek okolicznościach powstania tytułu, na podstawie którego prowadzona była egzekucja komornicza, w której doszło do zajęcia rachunków powódki, a więc ani treści żądania potwierdzonego tytułem egzekucyjnym w postaci nakazu zapłaty z dnia z dnia 21 stycznia 2013 roku, w sprawie VIII GNc 495/12, ani podstaw jego dochodzenia. Co więcej, nie można przyjąć, że powódka miała pełną możliwość tą wiedzę uzyskać wcześniej, niż faktycznie miało to miejsce.

Wprawdzie więc z niekwestionowanych ustaleń faktycznych wynika, że w dniu 29 maja 2013 roku doszło do pierwszego zajęcia jednego z rachunków bankowych powódki, a więc powódka mogła stwierdzić to zajęcie, co zostało

potwierdzone pismem podpisanym przez prokurenta powódki, datowanym na dzień 29 maja 2013 roku (k. 45 akt KM 664/13), jednakże nie można przyjąć, że w tym dniu powódce były wiadome jakiegokolwiek podstawy zajęcia, w tym dane wnioskodawcy czynności komorniczych oraz w oparciu o jaki tytuł zajęcie to miało miejsce. W dniu 31 maja 2013 roku (piątek) powódka otrzymała od komornika S. S. przy Sądzie Rejonowym Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie (podpisane przez asesora komorniczego M. J.) zawiadomienia o prowadzeniu egzekucji i zajęciach rachunków bankowych, natomiast powódka nie otrzymała wydanego przeciwko niej tytułu egzekucyjnego.

Oczywistym jest, że podjęcie czynności procesowych w postaci złożenia wniosku o zabezpieczenie, jak i zażalenia na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności wymagało znajomości materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy oraz jego analizy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego samo uzyskanie wiedzy o osobie wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym KM 664/13 oraz o dacie i sygnaturze akt nakazu zapłaty stanowiącym tytuł egzekucyjny, nie był wystarczające by skutecznie przedsięwziąć czynności mogące doprowadzić w szybkim czasie do wstrzymania dalszych czynności egzekucyjnych w ramach prowadzonego postępowania komorniczego.

Jak już była mowa, pierwsze dane o wierzycielu i tytule egzekucyjnym powódka uzyskała w dniu 31 maja 2013 roku w piątek. Data ta przypadała bezpośrednio po dniu wolnym od pracy (święto Bożego Ciała), z którym w praktyce wiąże się ograniczenie aktywności pracowniczej lub zawodowej licznych osób (tzw. długi weekend), a przy tym posiadane dane nie pozwalały na uzyskanie chociażby natychmiastowej pomocy prawnej. Trzeba też zauważyć, że siedziba powodowej spółki mieści się w znacznej odległości od Sądu Okręgowego w Szczecinie, w którym znajdowały się akta sprawy VIII GNc 495/12, nie można więc było oczekiwać zapoznania się z tymi aktami jeszcze tego samego dnia. Powódka nie wiedziała więc ani tego, jakie roszczenie i w oparciu o jaką podstawę było wobec niej żądane w wymienionym postępowaniu, ani tego, czy nakaz zapłaty w tamtej sprawie został wysłany na właściwy adres. W szczególności brak wiedzy w drugiej z wymienionych kwestii uniemożliwiał – wbrew twierdzeniu skarżącego – złożenie w dniu 31 maja 2013 roku uargumentowanego zażalenia na postanowienie o nadaniu temu nakazowi klauzuli wykonalności, ani jakiegokolwiek skutecznego wniosku pozwalającego na zahamowanie czynności egzekucyjnych. Trzeba od razu dodać, że niczego nie zmienia w tej ocenie wiedza powódki o zajęciach jej wierzytelności w innych postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych z wniosku spółki (...), bowiem reakcje powódki na tamte czynności były skuteczne i nie doszło do ograniczenia jej aktywów.

Nie można też zgodzić się ze skarżącym, że powódka mogła w dniu 31 maja 2013 roku wystąpić do komornika o wstrzymanie czynności egzekucyjnych do czasu wyjaśnienia sprawy. Pozwany nie wskazał żadnej podstawy prawnej, która uzasadniałaby jego twierdzenie, a niezależnie od tego nawet nie uprawdopodobnił, że taki wniosek byłby skuteczny. Zgodnie z art. 822 k.p.c. komornik wstrzyma się z dokonaniem czynności, jeżeli przed jej rozpoczęciem dłużnik złoży niebudzący wątpliwości dowód na piśmie, że obowiązku swojego dopełnił albo że wierzyciel udzielił mu zwłoki. Oczywiście jest, że taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze uwarunkowania, w jakich znalazła się powódka, wpływ jej wniosku sporządzonego w T. o zabezpieczenie poprzez między innymi zawieszenie postępowania egzekucyjnego, do Sądu Okręgowego w Szczecinie w dniu 5 czerwca 2013 roku, zaprzecza zarzutowi pozwanego, że działanie powódki było spóźnione. Nie można też zgodzić się ze skarżącym, że powódka dysponowała w dniu 31 maja 2013 roku wystarczającymi danymi do skutecznego wystąpienia z takim wnioskiem.

Skarżący w apelacji zdaje się twierdzić, że gdyby powódka wystąpiła w dniu 31 maja 2013 roku z takim pismem, jakie złożyła w dniu 5 czerwca 2013 roku, to do powstania szkody by nie doszło. Abstrahując od tego, że – jak już była mowa – od powódki nie można było tego wymagać (poza wskazanymi okolicznościami, nie jest wiadome, o jakiej godzinie tego dnia powódka otrzymała wiedzę o danych tytułu egzekucyjnego, na podstawie którego prowadzona była egzekucja), w apelacji nie przedstawiono żadnych twierdzeń w sprawie dat dokonania czynności pobrania z rachunku powódki kwot odpowiadających zasądzeniu nakazem zapłaty w sprawie VIII GNc 495/12.

Trzeba zauważyć, że nawet gdyby przyjąć, że powódka mogła złożyć wniosek o treści jak wniosku złożonego w dniu 5 czerwca 2013 roku, i to bezpośrednio w Sądzie Okręgowym w Szczecinie (pозwany nie wykazał, że taka sytuacja była w

ogóle możliwa), wydanie postanowienia o wstrzymaniu wykonania postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności, a więc takiego, jakie zostało wydane przez Sąd Okręgowy w S. w dniu 6 czerwca 2013 roku, mogłoby nastąpić najwcześniej w dniu 3 czerwca 2013 roku. Nie ma w świetle twierdzeń powódki podstaw do przyjęcia, że do tego dnia nie doszło do wypłaty środków z rachunków powódki na rzecz spółki (...). Z pisma powódki w sprawie VIII GNC 495/12 z dnia 5 czerwca 2013 roku wynika, że nastąpiło już pobranie przez komornika z jej rachunku kwot 448.280,27 złotych w dniu 31 maja 2013 roku i 141.185,55 złotych w dniu 3 czerwca 2013 roku, nie można więc przyjąć, że nawet przedsięwzięcie przez powódkę działań w czasie wskazanym przez skarżącego w apelacji, mogłoby pozwolić uniknąć szkody, której powódka doznała.

Mając na uwadze powyższe należało uznać, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu. Powyższe skutkować musi oddaleniem apelacji jako bezzasadnej, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach rozstrzygnięto z uwzględnieniem zasady odpowiedzialności za wynik sprawy, wynikającej z art. 98 § 1 k.p.c. Koszty powódki obejmują wynagrodzenie radcy prawnego, ustalone na podstawie § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Leon Miroszewski Artur Kowalewski Tomasz Żelazowski